

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİMİNDE “TOPLUMA HİZMET UYGULAMALARI” DERSİ

Yrd. Doç. Dr. A. Aylin CAN, Marmara Üniversitesi

ÖZET

Yükseköğretim kurumlarının yeniden yapılandırma çalışmaları sonucunda 2006 yılından itibaren eğitim fakültelerinde zorunlu ders olarak okutulmaya başlanan “Topluma Hizmet Uygulamaları” öğretmen adaylarına toplum ihtiyaçlarını akademik eğitim ile birleştiren bir öğretim sunmayı hedeflemektedir. Bilgi çağının eğitim sisteminine hizmet eden ders, toplumun sorunlarına duyarlı, problem çözmeye yardımcı, öğrenmeyi öğreten, lider öğretmenlerin yetiştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Toplumun eğitim ihtiyaçları arasında bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel işlevleriyle önemli bir alan olan müzik eğitiminin temel unsurlarından biri müzik öğretmenleridir. Çalışmanın amacı “Topluma Hizmet Uygulamaları” dersinin üniversitelerin bilgiyi toplumla paylaşma işlevine geniş imkân tanıyan müzik öğretmeni adaylarının eğitime sağlayacağı katkıları ortaya koymaktır. Genel anlamda öğretmen adaylarının eğitiminde, özel anlamda ise müzik öğretmeni adaylarının eğitiminde değişimin gerekli kıldığı, toplumun ihtiyaçlarına cevap verecek öğretmen yetiştirmede, dersin amaç, içerik ve ilkeleri doğrultusunda etkin kullanımının yararları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Topluma hizmet uygulamaları, müzik eğitimi, müzik öğretmeni*

1. Giriş

Toplum üyelerini toplumsal beklentileri doğrultusunda gelişmeyi sağlayacak şekilde yetiştirmek ister. Üyelerin toplum değerlerini kazanması, topluma uyum sağlaması ve toplumsal değişimlerin meydana getirdiği gelişmelere uygun yetiştirilmesi, verilecek eğitimle şekil kazanır. Eğitim toplumsal bir varlık olan insan hayatındaki etkili süreçlerden birini oluşturur, bireysel ve toplumsal yaşamı etkiler.

Eğitim, bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçü ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin dağılmasını önlemek amacıyla yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğunu taşır; bu değerler, öğrencilerin davranışlarını ve dilek düzeylerini yine eğitim yoluyla etkilerler (Varış, 1991, s.5).

Güvenç’e (1991, s.46-45) göre “ insan ömründen uzun yaşayan, görelî bir kararlılığa sahip olan ve kendi kendini devam ettiren bir insan topluluğu” olarak tanımlanan toplum ve eğitim arasında yakın ilişki bulunmaktadır. Toplumlar insana birlikte yaşamının gerektirdiği toplum bilincini vermek

için eğitim süreçlerinin amaçları ve içeriğini belirlemişler ve onu kontrol altına almışlardır. Bu suretle eğitim bir kamu hizmeti olarak kurumlaşmıştır (Fidan ve Erden, 1991, s. 15).

Günümüzde ekonomik, kültürel, sosyal, siyasi ve benzeri pek çok alanda olduğu gibi eğitim alanında da hızlı bir değişim söz konusudur. Enformatik yüzyıl ya da bilgi çağı, bilginin üretim için temel kaynak olduğu, bilgi üretimi ve iletiminin yaygınlaştığı, bilgi üretimi ve dağıtımında çalışanların çoğunlukta olduğu, sürekli öğrenme ve bilgilenme yoluyla değişme ve gelişmenin kaçınılmaz hale geldiği yeni toplumsal ve ekonomik örgütlenme dönemini işaret etmektedir (Öğüt, 2003; akt. Balay, 2004, s.66). Bu bağlamda son yıllarda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin çoğu, eğitim sistemlerini geliştirmek amacıyla birçok yenilikler yapmıştır. Bu yenilikler, sistem düzeyinde reformları, modern kurumlar oluşturma çabalarını, modern öğretim araç ve gereçlerin sağlanmasını, öğretmenlerin mesleki bilgi ve beceri düzeylerinin yükseltilmesini ve okul yönetiminde yenilikler yoluyla öğretme-öğrenme sürecini geliştirmeye yönelik değişik politika ve uygulamaları kapsamaktadır (Karip, 1996, akt. Balay, 2004, s.67).

“...bilginin ve paylaşılmasının bu derece önem kazanmış olması, bilginin üretildiği ve dağıtıldığı kaynaklardan birisi olan eğitim kurumlarının, özellikle üniversitelerin yapısını, işleyişini, yönetimini, programlarını kısacası eğitim örgütünün bütününün sorumluluklarını önemli ölçüde arttırmaktadır (Eroğlu, 2004, s.37).

Bu bütün içerisinde, üniversitelere bağlı olarak özellikle öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin sorumlulukları çok daha öne çıkmaktadır. Üniversitelerin bilgiyi paylaşma işlevinin öneminin daha çok kabul gördüğü yeni eğitim sisteminde, topluma hizmet uygulamaları bu anlamda öğretmenin sahip olması gereken özelliklerin geliştirilmesine imkân tanımaktadır. Öğretmen, öğrenci merkezli eğitimin esas alındığı bilgi toplumunda yol gösterici konumdadır. Topluma hizmet uygulamaları bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel işlevleriyle önemli bir alan olan müzik eğitiminde, bilgiye ulaşmaya rehberlik edebilecek müzik öğretmenleri adaylarının yetiştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Kaynak taramasını temel alan ve genel tarama modeli kullanılan çalışmada, “Müzik öğretmeni kurumlarının öğretim programlarında yer alan topluma hizmet uygulamaları dersinin taşıdığı amaç, içerik, ilke ve esaslarla müzik öğretmeni adaylarının eğitiminde kullanıldığı uygulama alanları nelerdir?” sorusundan yola çıkılmıştır. Araştırmaya zemin oluşturma açısından topluma hizmet uygulamaları eğitiminin tanımı, üniversite- topluma hizmet işlevi ile eğitim fakültelerinde topluma hizmet uygulamalarına yönelik bakış açısı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bilgi çağında üniversite ve topluma hizmet işlevinin gerekliliğinden hareketle, eğitim fakültelerinde genel anlamda öğretmen adaylarının, özel anlamda ise müzik öğretmeni adaylarının eğitiminde dersin amaç, içerik ve ilkeleri doğrultusunda

etkin kullanımının katkıları ele alınmıştır. Müzik öğretmenin topluma hizmet işlevini gerçekleştirmede, alana sunabileceği etkinlikler ortaya koyulmuştur. Amaç “ Müzik Eğitimi Anabilim” dallarında bilgiyi toplumla paylaşma işlevine geniş imkân tanıyan topluma hizmet uygulamaları dersinin, müzik öğretmeni adaylarının eğitiminde taşıdığı amaç, ilke ve esaslarıyla örtüşen uygulama alanlarının ortaya konulmasını sağlamaktır.

Bu doğrultuda eğitim sistemindeki değişikliklere bağlı olarak müzik eğitime ve dolayısıyla müzik öğretmenine yansıyan, değişimin gerekli kıldığı toplumun ihtiyaçlarına cevap verecek öğretmen yetiştirmede, dersin önemi ve güncelliği ifade edilmiştir.

1.1. Topluma Hizmet Uygulamaları Eğitimi

Toplumsal her aşamasındaki eğitim kurumlarını içeren topluma hizmet uygulamaları eğitimiyle ilgili net bir tanım oluşturmak oldukça zordur. Tanımda esas alınacak faaliyet alanlarının tespiti oldukça karmaşıktır. Bu aşamada dikkate alınacak en önemli nokta, topluma hizmet uygulamalarının gönüllü hizmet ile karıştırılmamasıdır. İki uygulamada da ortak noktalar mevcut olmakla birlikte, topluma hizmet uygulamaları eğitsel kazanım elde etmeyi hedefler ve kazanımlarını eğitim programlarıyla bağlantılar.

Topluma hizmet uygulaması eğitimi, öğrencinin yaşadığı topluma duyarlı davranarak, toplumu ilgilendiren sosyal problemleri farketmesine, okulda öğrendiği bilgileri uygulayarak bu problemlere çözüm yolları üretmesine olanak sağlar. Çok eski çağlardan beri eğitimin temel amacının topluma hizmet edebilme yetisi kazanmış bireyler yetiştirmek olduğu bilinen bir gerçektir. Eğitimin amacının topluma hizmet olduğu klasik düşünürlerce ortaya konulmuş olmakla beraber topluma hizmetin, eğitim programlarının resmen bir parçası olması düşüncesinin geçmişi çok da eski değildir. Eskiden hizmet ancak eğitimin tamamlanmasından sonra gelirken topluma hizmet uygulamaları soyut ve somut birçok bilgi ve becerinin öğrenilmesi için hizmeti bir araç olarak kabul etmektedir (Aksoy, Çetin ve Sönmez, 2009, s.25).

National and Community Service Act’e (1990) göre;

Topluma hizmet uygulamaları bir topluluğun ihtiyaçlarını karşılamak için yapılan ve bunu karşılayan, bir ilköğretim okulu, orta öğretim okulu, bir yüksek öğretim kurumu veya bir toplumsal hizmet programı tarafından toplumla birlikte koordine edilen , vatandaşlık sorumluluklarını geliştiren, öğrencilerin ve katılımcıların aktif katılım yoluyla öğrendikleri ve geliştirdikleri etrafıca düşünülüp organize edilmiş bir yöntem olup, öğrencilerin akademik müfredatlarıyla veya katılımcıların kaydedildikleri topluma hizmet programının eğitsel bileşenleriyle bağdaştırılır ve onu geliştirir. Öğrencilerin veya katılımcıların hizmet deneyimleri hakkında derinlemesine düşünüp görüşler geliştirmesine fırsat veren yapılandırılmış zamanlar sağlar (Aksoy ve diğ., 2009, s.23).

1.1.1. Topluma Hizmet Uygulamaları Eğitiminde Üniversite ve Topluma Hizmet İşlevi

Üniversite yükseköğretim hizmeti veren en üst eğitim kurumdur. Üniversite bilimsel faaliyetinde, esas itibarıyla, uygulamaya yarara yönelik bir amaç söz konusu olmaksızın doğru bilgi (hakikat) peşindedir. Üniversite; bilgiyi üretir, öğretir, sunar ve yayar (Günay, 2004, s.4).

Üniversitelerin üç temel işlevi bulunmaktadır.

- Eğitim-öğretim
- Araştırma
- Bilgiyi toplumla paylaşma

Günay’a (2004) göre “Üniversite; yukarıda dile getirilen işlevlerinin (fonksiyonlarının) tümünü birlikte, eş zamanlı olarak yerine getirip sürdürebildiğinde, kendini tanımlayan *özneliliklere* kavuşmuş sayılabilir. Anılan işlevlerden bir kısmını yapabilen fakat diğerlerini yerine getiremeyen bir kurum, adeta kimi uzuvları noksan bir vücut gibidir, adı üniversite olsa da hakikatte üniversite kavramıyla örtüşmez. Bu açıdan bakıldığında, yalnız araştırma üniversitesi, ya da yalnız eğitim-öğretim üniversitesi kavramları üniversitenin bütüncül ve çok yönlü niteliği ile bağdaşmaz. Esasen Modern

Üniversitenin fonksiyonları olan *araştırma-geliştirme, eğitim-öğretim, yayım ve danışmanlık* çalışmaları birlikte var olabilen birbirini destekleyip geliştiren etkinliklerdir” (s.6).

Türkiye’de ve hatta dünyada yükseköğretim kurumlarının performansının değerlendirilmesinde uzun yıllar öğretim ve araştırma işlevlerinin öne çıktığı bilinmektedir. Bu nedenle de bu üçüncü işlev için sistematik bilgi toplanmamaktadır. Oysa yükseköğretim kurumları pek çok alanda kamu hizmeti üretmektedir. Bu işleve yönelik bilgi toplanmayınca uygulamanın nesnel bir değerlendirilmesini yapmak ve bu faaliyetleri yönlendirecek politikalar geliştirmek zorlaşmaktadır. Üniversitelerin toplumun kendilerinden beklenen işlevleri yerine getirebilmesi büyük ölçüde toplumun onlara güven duymasına bağlıdır (Yüksek Öğretim Kurulu, YÖK, Strateji kitabı 2007, s.120).

...Türkiye’de halkın değişik kurumlara ne kadar güven duyduğunu araştıran, 2001 ve 2004 yıllarında yapılan... iki araştırmada da üniversite toplumun güven duyulan kurumlar ölçeğinde üst basamaklarda yer almaktadır. Bu saptama üniversitelerin topluma öncülük edebilme potansiyelini taşıdığını göstermesi bakımından anlamlıdır (YÖK Strateji kitabı 2007, s.121).

Üniversitelerden beklentilerin arttığı bu süreç pek çok ülkede yükseköğretimin yeniden yapılandırılmasını gerekli kılmıştır. Avrupa’daki bu yeni yapılanmaya yönelik stratejilerde, yükseköğretim kurumlarının toplumla etkileşimi üzerinde özellikle durulmaktadır. UNESCO’nun 1998 yılında geliştirdiği Yükseköğretimde Yenilik ve Gelişme için Öncelikli Faaliyetler Çerçevesinde; “yükseköğretim kurumlarının toplumun farklı kesimleriyle yaratıcı işbirliği olanakları geliştirerek, yüksek öğretim ve araştırma programlarının etkili bir şekilde bölgesel ve ulusal kalkınmayı desteklemeleri gerektiği” belirtilmiştir (Sürmeli, 2008, s.23). Bu doğrultuda topluma hizmet uygulamaları eğitimi üniversitelerin taşıdığı kavramlarla (işlevlerle) örtüşmesinde eksikliğe neden olmamak için mevcut eğitim programlarında yer almaya başlamıştır.

Smilor ve diğerlerine (1993) göre üniversiteler; uygulamalı araştırma faaliyetlerine, inovasyona, güncel konularda eğitim-öğretim faaliyetlerine, bölgesel ve ulusal olmak üzere kamu ve özel sektörcü kurum ve kuruluşlarına hizmet sunma konularına gittikçe artan ölçüde önem vermektedir (Huggins, ve Cooke, 1997; akt Sürmeli, 2008, s.13).

1.1.2. Topluma Hizmet Uygulamaları Dersinde Eğitim Fakülteleri

Eğitim fakültelerinin üniversite içinde yer alması diğer fakültelere göre oldukça yeni bir geçmişe sahiptir. Üniversite ve fakülteler ile eğitim fakültelerinin birbirinden farklı tarih, rol ve misyonları vardır. Misyon açısından, üniversitenin esas misyonu toplumun elit kesimini yetiştirmek ve yeni bilgiler üretmektir. Oysa eğitim fakültesinin misyonu başta öğretmenler olmak üzere eğitim sektöründe çalışacak nitelikli insan gücü yetiştirmektir. Eğitim fakülteleri esasında bilgiyi yayma görevini yerine getirmektedir. Çok sayıda mezun vererek bilgilerin yayılmasını sağlamaktadır (Yüksel, 2010, s.68).

Uzun yıllar eğitim-öğretim ve araştırma işlevlerine ağırlık veren üniversitelerin dikkatlerini bilgi çağında bilgiyi toplumla paylaşma işlevini geliştirici yapılandırmalara çevirmeleri, eğitim fakültelerinin misyon olarak taşıdıkları özelliklerle, topluma hizmet uygulamaları eğitiminde geniş imkanlara olanak tanıyan kurumlar olarak yer almalarını sağlamaya başlamıştır.

Eğitimin etkili olması ve kısa sürede beklenen sonucu verebilmesi, onun yeniliklere uyum sağlamasına bağlı olmaktadır. Bu nedenle, eğitim ilke, hedef ve uygulamalarının gözden geçirilmesi büyük önem taşımaktadır. Öğretmen odaklı bir eğitim anlayışı, günümüzde pek işlevsel olma-

maktadır. Öğrenci merkezli eğitimin esas alındığı enformasyon toplumunda öğretmen, bilgiye ulaşmanın yol göstericiliğini yapmaktadır. Öğrenci bu uygulamada, öğrenme sürecine doğrudan katılmaktadır. Öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılımı, öğrencinin düşünmesi, sorgulaması, araştırma ve uygulama yapması anlamını taşımaktadır. İş birliği ve ekip çalışmasını öne alan, probleme dayalı grup çalışması öğrencinin zihinsel gelişimini hızlandırmakta ve öğrenmeye yönelik motivasyonu artırmaktadır. Başarıyı artıran ekip çalışması, öğrencinin kendine güven duymasını sağlayarak nitelikli birey olmanın yolunu açmaktadır(Şentürk, 2008, s.501).

Topluma hizmet uygulamalarının, üniversitelerin ders programında yer almasına yönelik çalışmalar ilk defa 2006 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde “Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Eğitim Fakülteleri ve Toplum Hizmet İşlevi” adlı çalıştayda ele alınmıştır. Çalıştayda eğitim fakültelerinde topluma hizmet uygulamalarının üç ana alan olarak belirtilen eğitim kurumlarına, toplumsal yaşama ve üniversite yaşamına olan katkıları incelenmiştir. Eğitim fakültelerinin topluma hizmet işlevini gerçekleştirmede oldukça etkin bir kullanım alanına sahip olduğu vurgulanmıştır. Ortaya çıkan durum dersle ilgili gerçekleştirilmesi planlanan projelerin eğitim kurumlarına, topluma ve üniversitelere yönelik yapılmasının gereği için önemli bir anlam oluşturmaktadır.

Eğitim fakültelerinde topluma hizmet uygulamaları dersi 2006-2007 öğretim yılından itibaren lisans öğretim programlarında yer almaya başlamıştır. Bir saat teorik, iki saat uygulama olmak üzere haftada toplam üç saat okutulan iki kredilik zorunlu bir derstir. Her anabilim dalında bir yarıyıl okutulmaktadır.

Üniversitelerin eğitim fakültelerinin oluşturduğu topluma hizmet uygulamaları rehberlerinde dersin tanım, içerik ilke ve esasları incelendiğinde genel olarak ders tanımında;

- teorik ve pratik çalışmaların bir arada olduğu,
- öğrencinin ön planda ve aktif olarak görev üstlendiği,
- öğretim elemanının daha geri planda kalarak öğrenci çalışmalarını gözlemlediği ve yönlendirdiği, ifadelerinin ağırlık kazandığı görülmektedir.

Ders içeriklerinde;

- sorunları belirleme ve çözüm üretmeye ait projeler hazırlama,
- bilimsel etkinliklere izleyici, konuşmacı ya da düzenleyici olarak katılma,
- toplumsal duyarlılık çerçevesinde projelerde yer alma,
- topluma hizmet çalışmalarının eğitim kurumlarında uygulanmasına yönelik davranışları kazanmanın öne çıktığı görülmektedir.

Öğretmen adaylarını gruplandırma, işbirliği ve kordinasyon, kurum ve kuruluş ortamında uygulama, projede ekip çalışmasının özendirilmesi, görevlilerin görev tanımlarının belirlenmesi, projenin gerçekleştirilir olması, proje dışında diğer etkinliklere katılma ilkeleri ve aktif katılma, uygulama süreci, uygulamanın yerinde ve denetimli yapılması esasları temelde dikkat çeken genel ilke ve esaslardır (“Pamukkale Üniversitesi, Topluma Hizmet Uygulamaları” Dersi Yönergesi, 2009, s.4-5).

1.2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Eğitiminde Topluma Hizmet Uygulamaları Dersi

Müzik öğretmeni adaylarının eğitiminde öğretim programlarında yer alan derslerin ve ders içeriklerinin müzik öğretmeni nitelikleriyle örtüşmesi önemlidir.

Topluma hizmet uygulamaları dersi müzik öğretmeni adaylarına;

- eğitim kurumları,
- toplumsal yaşam,
- üniversite yaşamı olmak üzere üç alanda, dersin içeriğiyle örtüşen, öğrenme sürecine doğrudan katılımı sağlayan uygulama alanları sunmaktadır.

Dersin temel amaçları ile müzik öğretmeni adaylarının kazanması istenilen;

- toplumsal sorumluluk bilinçlerini geliştirmek,
- hizmete başlamadan önce toplumun sorunlarıyla ilgilenme ve çözüm fırsatı üretebilmelerini sağlamak,
- özgüvenlerini geliştirmek,
- işbirliği sağlamalarını geliştirmek,
- dayanışma sağlamalarını geliştirmek,
- etkili iletişimde bulunmalarını geliştirmek,
- öz değerlendirme becerilerini geliştirmek amaçları örtüşmektedir.

Müzik öğretmeni adaylarının aktif katılımı öğrenme sürecinde düşünmesi, sorgulaması, araştırma yapması, uygulama yapması anlamlarını taşımaktadır.

Topluma hizmet uygulamaları dersi;

- topluma hizmet çalışmalarının eğitim kurumlarında uygulanmasına yönelik etkinlikler gerçekleştirme,
- toplumdaki sorunları belirleme ve çözüm üretmeye ait projeler hazırlama,
- bilimsel etkinliklere izleyici, konuşmacı ya da düzenleyici olarak katılma,
- toplumsal duyarlılık çerçevesinde projelerde yer alma imkanlarını sunmaktadır.

Nitelikli müzik öğretmenin bünyesinde genel alan yeterlikleri ile birlikte;

- müzik öğretimine uygun planlama yapabilme,
- öğrenme ortamları düzenleyebilme,
- müzik dersine temel bilgileri aktarabilme,
- öğrencinin içinde yaşadığı toplumun müziğini tanımasını sağlayabilme,
- öğrencilerin müzik gelişimini yorumlayabilme,
- müzik öğretim sürecini geliştirecek okul-aile-toplum ve disiplinler arası işbirliği yapabilme,

- müzik öğretimine ilişkin mesleki gelişimini geliştirebilme gibi özel alan yeterlikleride yer almaktadır.

Müzik, biri *eğitim aracı*, diğeri *eğitim yolu-yöntemi*, ötekisi *eğitim alanı* niteliğinde olmak üzere üç önemli eğitimsel işleve sahiptir (Uçan, 1997, s.13) Müziğin işlevleriyle iç içe olan topluma hizmet uygulamaları dersi, müzik öğretmenine özel alan yeterliklerine yönelik uygulama alanlarıyla da imkân vermektedir. Eğitim fakültelerinin misyonu ile bağlantılı olarak eğitim kurumları, toplumsal yaşam ve üniversite yaşamına katkı sağlamaya yönelik etkinlikler oluşturabilmektedir.

Bunlar müzik öğretmeni yetiştiren kurumların eğitim kurumları ile iş birliği içinde hizmet içi eğitim, program geliştirme, öğretim yöntem ve teknikleri, kitap ve materyal hazırlama, ölçme ve değerlendirme çalışmaları, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, okul-aile işbirliğini geliştirmeye yönelik çalışmalara katkı olarak şekillenebilir. Sivil toplum örgütleri, halk eğitim merkezleri, rehberlik merkezleri ve sürekli eğitim merkezleri ile işbirliği yaparak toplumsal yaşama; akademik personel, idari personel, üniversite öğrencileri ve üniversitelere yapılacak faaliyetler ise üniversite yaşamına müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar aracılığıyla katkı sağlar. Müzik öğretmeni adayı bu uygulamada, öğrenme sürecine doğrudan katılmaktadır.

Müzik öğretmeni adaylarının yetiştirilmesinde topluma hizmet uygulamaları dersinin işlerliği, yürütülmesine ilişkin esasların iyi planlanmasına bağlıdır. Topluma hizmet uygulamaları bilgi çağında eğitim sisteminin temel özelliklerinde birini oluşturan proje temelli araştırma yapmaya imkân veren bir derstir. Bilimsel araştırma metotları çerçevesinde, kısıtlı bir zaman diliminde yürütülmesi gereken projeleri, belirli plan ve standartlar çerçevesinde gerçekleştirebilmek için “Proje Yönetimi” denilen yol izlenir (Kuzucu ve Kamer, 2009, s.35). Bu nedenle problem belirleme, planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarının izlendiği proje esnasında her basamakta titizlikle çalışılması gerekir. Problemin tespitinden sonra proje ile ilgili uygulamanın planlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması, projenin uygulama aşamasının yapılan plan çerçevesinde yürütülmesi, sürecin ve sonucun ciddiyle değerlendirilmesi gerekir. Projeyi yöneten öğretim elemanının konuya yaklaşımı bu bağlamda önem kazanır. Unutulmamalıdır ki programlar ne kadar geliştirilirse geliştirilsin programdaki dersi verecek öğretmeni yetiştirmedikçe çok büyük farklılıklar yaratılamayacaktır. Sosyal sorumluluk projeleri anlamında deneyimli proje yöneticileri dersin müzik öğretmenlerine yansımada önemlidir.

Aşağıda dersin müzik eğitimi adaylarının eğitimine yarar sağlamasında önem taşıdığı düşünülen noktalar ve dersten kazanılması düşünülen sonuçlar daha net anlaşılması için maddeleştirilerek verilmiştir.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda topluma hizmet uygulamaları dersi eğitiminde dikkat edilmesi gereken noktalar;

- topluma hizmet uygulamaları dersi müzik eğitimi kurumları tarafından önemine yönelik benimsenmeli,
- proje yöneticilerinin sosyal hizmet anlayışına sahip nitelikler taşımasına önem verilmeli,
- ders’in müzik öğretmeni adaylarının tümüne hitap ettiği unutulmamalı,
- müzik öğretmeni adaylarına dönem içinde gerekli durumlarda yol gösterici destek sağlanmalı,
- müzik öğretmenliği amaçlarına uygun stratejiler tespit edilmeli,
- müzik öğretmeni adayları topluma hizmet uygulamaları dersi amaç, önemi ve uygulama biçimleri konusunda detaylı bilgilendirilmeli,

- müzik öğretmenliği adaylarının bağlı bulunduğu fakültenin yakın çevresinden hareket ederek fakülte-eğitim, fakülte-toplum, fakülte-üniversite işbirliğine katkı sağlanmalı,
- eğitsel kazanımın hedeflediği derste uygulanacak etkinlikler bu anlamda gönüllü hizmetlerle karıştırılmamalıdır.

2. Sonuç ve Öneriler

Topluma hizmet uygulamaları dersi eğitim kurumlarına, toplumsal yaşama ve üniversite yaşamına sağlayabildiği katkılarla, müzik öğretmenin toplumun tamamına yönelik alanlarda, proje temelli çalışmaları destekleyen bir derstir olarak görülmektedir.

Müzik öğretmeni adayına toplumda karşılaşacağı problemlerin çözümünü bulan proje temelli öğretim programları ile deneyim kazanmasını sağlamaktadır

Bilgiyi üreten, geliştiren, düşünen, duyarlı, yaratıcı, inisiyatif alabilen-lider, araştırmacı, eğitim hayatından sonra da öğrenmeyi sürdüren müzik öğretmeni yetiştirmek için eğitim programlarıyla bağlantılı kazanımları kuvvetli görülmektedir.

Bu anlamda müzik öğretmeni yetiştiren eğitim kurumlarına;

- Türkiye’de bulunan diğer eğitim fakülteleri ile işbirliğinde bulunarak eğitim kurumlarına, toplumsal yaşama ve üniversite yaşamına yönelik daha geniş içerikli projeler geliştirilmesi
- topluma hizmet uygulamaları kapsamında yapılan projelerle ilgili araştırma çalışmaları yapılması
- yapılan proje değerlendirmelerine bağlı durum tespitlerinde bulunarak özellikle aksayan alanlarda iyileştirme çözümleri oluşturulması
- ders ile ilgili ortak bir standartın sağlanması
- topluma hizmet uygulamaları dersinin eğitim fakülteleri ile sınırlı kalmayıp üniversiteler genelinde yeralması toplumun kalkındırılması açısından önerilir.

Kazanımlarla ilgili etkinliklerle oluşturulan dersler 2006 programında önemlidir. Topluma hizmet uygulamaları bu anlamda bilgi çağında gerekli olan yapılandırıcı müzik öğretmenine, yaşam boyu öğrenmeye istekli müzik öğretmenlerinin yetişmesine destek veren bir ders olarak görülmektedir. Ancak uygulama aşamasında yapılandırıcı programlar kadar yapılandırıcı müzik öğretmenlerine de gerek olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Aksoy, B., Çetin, T. ve Sönmez, Ö.F. (2009). *Topluma Hizmet Uygulamaları*. Ankara. Pegem Akademi.
- Balay, R. (2004). *Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2) 61-82.
- Eroğlu, E. (2004). *Yüksek Öğretimde Hizmet Kalitesi*. Ankara. Nobel Basımevi.
- Günay, D. (2004). *Üniversitenin Neliği, Akademik Özgürlük ve Üniversite Özerkliği*. *International Congress on Higher Education Edu 2004-Istanbul*, May 27-29 s4.
- Güvenç, B. (1991). *İnsan ve kültür. İstanbul. Remzi Kitabevi* A. Ş.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1991). *Eğitime giriş*. Ankara. Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Kuzucu, K. ve Kamer, T. (2009). *Topluma Hizmet Uygulamaları*. Ankara. Pegem Akademi.
- Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi (2009). *“Topluma Hizmet Uygulamaları” Dersi Yönergesi*, Denizli.
- Sürmeli, F., (2008). *Anadolu Üniversitesinin Eskişehir’e Etkileri ve Şehrin Üniversiteyi Algılayışı*. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Şentürk, E. (2008). *Enformasyon Toplumunda Eğitimin Yeri*. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 6 (3), 487-506.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi*. Ankara. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Varış, F. (1991). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara. Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Yüksek Öğretim Kurulu. (2007). *Strateji kitabı*. Ankara: Y.Ö.K.
- Yüksel, S. (2010). *Türk Üniversitelerinde Eğitim Fakülteleri ve Öğretmen Yetiştirme*. Ankara. Pegem Akademi.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ